Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
GERARD HOGAN
prednesené 16. mája 2019[1]

Vec C-484/18

Société de perception et de distribution des droits des artistes-interprètes de la musique et de la danse (Spedidam)
PG
GF
proti
Institut national de l'audiovisuel
za účasti:
Syndicat indépendant des artistes-interprètes (SIA-UNSA),
Syndicat français des artistes-interprètes (CGT)

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Autorské práva a súvisiace práva – Smernica 2001/29/ES – Článok 2 písm. b) a článok 3 ods. 2 – Výlučné práva výkonných umelcov – Vnútroštátna právna úprava, ktorá v prospech Francúzskeho národného audiovizuálneho inštitútu (INA) stanovuje osobitný režim v prospech využívania audiovizuálnych archívov, ktorý nie je stanovený v článku 5 ods. 2 a 3 smernice 2001/29 – Disponovanie právami na využívanie audiovizuálnych archívov bez toho, aby bolo potrebné preukázať súhlas výkonného umelca – Právna domnienka súhlasu výkonných umelcov“

I. Úvod

1. Je prípustné, aby členský štát vo svojich právnych predpisoch týkajúcich sa autorských práv umožnil domnienku, ktorá predpokladá, že výkonný umelec konkrétneho diela umožnil verejnému orgánu, ktorý bol poverený uchovávaním audiovizuálnych záznamov, zverejniť, a ak je to nevyhnutné, využívať toto dielo prostredníctvom domnelého prevodu práv výkonného umelca? To je v podstate hlavná otázka, ktorá vyplýva z tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

2. Tento návrh, ktorý bol podaný 20. júla 2018 do kancelárie Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko), sa zjavne týka výkladu článku 2 písm. b), článku 3 ods. 2 písm. a) a článku 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti[2].

1 Jazyk prednesu: angličtina.

2 Ú. v. ES L 167, 2001, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230.

3. Návrh bol podaný v rámci sporu medzi na jednej strane Société de perception et de distribution des droits des artistes-interprètes de la musique et de la danse (ďalej len „Spedidam“), PG a GF, synov a právnych nástupcov svetoznámeho jazzového bubeníka, ZV, a na druhej strane Institut national de l'audiovisuel (Francúzsky národný audiovizuálny inštitút, ďalej len „INA“), týkajúceho sa nároku na náhradu škody za údajné porušenie práv výkonných umelcov, ktorých nositeľmi sú PG a GF, zo strany INA.

4. ZV zomrel v roku 1985. V roku 2009 jeho synovia zistili, že INA urobil určité videozáznamy a samostatný zvukový záznam koncertných vystúpení ich otca v rokoch 1959 až 1978, ktoré sú k dispozícii na jeho internetovej stránke. Po tomto zistení začali spor vo veci samej, pričom sa ako nositelia autorských práv a s nimi súvisiacich práv domáhali náhrady škody, pričom tvrdili, že zo strany INA ide o neoprávnený verejný prenos týchto výkonov ich zosnulého otca. Je zrejmé, že synovia nikdy nedali INA povolenie na verejný prenos výkonov svojho otca týmto spôsobom. Ako vidno, v súčasnosti francúzske právne predpisy upravujú prevod súvisiacich práv v prospech INA. Podstatou tejto prejudiciálnej otázky je, či je uvedená francúzska právna úprava v súlade s požiadavkami smernice 2001/29.

5. Pred posúdením ktorejkoľvek z týchto právnych otázok je však potrebné najprv stanoviť príslušné právne predpisy.

II. Právny kontext

A. Právo Únie

6. Odôvodnenia 15, 25, 26, 30 a 32 smernice 2001/29 stanovujú:

„(15) Na diplomatickej konferencii, ktorá sa konala pod záštitou Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) v decembri 1996, boli prijaté dve nové zmluvy, ‚Zmluva WIPO o autorskom práve' a ‚Zmluva WIPO o výkonoch a zvukových záznamoch', ktoré sa zaoberajú ochranou autorov a ochranou výkonných umelcov a producentov zvukových záznamov. Tieto zmluvy výrazne modernizujú medzinárodnú ochranu autorských práv a súvisiacich práv, prinajmenšom vzhľadom na tzv. ‚digitálny program', a zdokonaľujú prostriedky boja proti pirátstvu na celom svete. [Európska únia] a väčšina členských štátov už podpísali tieto zmluvy a práve prebieha proces prípravy ratifikácie zmlúv [Úniou] a členskými štátmi. Táto smernica slúži na uplatnenie viacerých medzinárodných záväzkov.

…

(25) Právna neistota v súvislosti s povahou a úrovňou ochrany činností transmisie na požiadanie chránených diel a predmetov ochrany chránených súvisiacimi právami v sieťach sa musí prekonať zavedením harmonizovanej ochrany na úrovni spoločenstva. Musí byť jasné, že všetci nositelia práv, ktoré uznáva táto smernica, musia mať výlučné právo sprístupniť verejnosti diela chránené autorským právom alebo akýkoľvek iný predmet ochrany prostredníctvom interaktívnych transmisií na požiadanie. Tieto interaktívne transmisie na požiadanie sú charakterizované tým, že členovia verejnosti môžu do nich vstúpiť z miesta a v čase, ktoré si sami individuálne zvolia.

(26) Vzhľadom na to, že vysielatelia v rámci služieb na požiadanie sprístupňujú svoje rozhlasové a televízne produkcie, súčasťou ktorých je hudba z komerčných zvukových záznamov, je potrebné podporiť poskytovanie kolektívnych licencií, aby sa zjednodušilo upravenie týchto práv.

…

(30) Práva, o ktorých sa zmieňuje táto smernica, sa môžu prenášať, postúpiť alebo sa na ne môže vzťahovať poskytnutie zmluvných licencií bez toho, aby bola dotknutá príslušná národná legislatíva týkajúca sa autorských práv a s nimi súvisiacich práv.

…

(32) Táto smernica poskytuje kompletné vymenovanie výnimiek a obmedzení práva rozmnožovania a práva verejného prenosu. Niektoré výnimky alebo obmedzenia platia iba pre právo rozmnožovania, ak je to potrebné. V tomto zozname sa primeraným spôsobom zohľadňujú rôzne právne tradície členských štátov, pričom sa súčasne zameriavajú na zabezpečenie fungovania vnútorného trhu. Členské štáty musia dospieť ku koherentnej aplikácii týchto výnimiek a obmedzení, čo bude možné zhodnotiť pri revíziách uplatňovania legislatívy v budúcnosti.“

7. Článok 2 smernice 2001/29, nazvaný „Právo rozmnožovania“, stanovuje:

„Členské štáty ustanovia výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať priame alebo nepriame, dočasné alebo trvalé rozmnožovanie akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou, v celku alebo v časti:

a) pre autorov k ich dielam;

b) pre výkonných umelcov k záznamom ich výkonov;

c) pre výrobcov zvukových záznamov k ich zvukovým záznamom;

d) pre výrobcov prvých záznamov filmov k originálu a k rozmnoženinám ich filmov;

…“

8. Článok 3 smernice 2001/29, nazvaný „Právo verejného prenosu diel a právo sprístupňovania predmetov ochrany verejnosti“, stanovuje:

„1. Členské štáty poskytnú autorom výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať akýkoľvek verejný prenos ich diel, či po drôte alebo bezdrôtovými prostriedkami vrátane sprístupňovania ich diel verejnosti takým spôsobom, aby verejnosť k nim mala prístup z miesta a v čase, ktoré si sama zvolí.

2. Členské štáty ustanovia výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať sprístupňovanie verejnosti po drôte alebo bezdrôtovými prostriedkami takým spôsobom, že verejnosť má k nim prístup z miesta a v čase individuálne zvolenom:

a) pre výkonných umelcov k záznamom ich výkonov;

b) pre výrobcov zvukových záznamov k ich zvukovým záznamom;

c) pre výrobcov prvých záznamov filmov k originálu a k rozmnoženinám ich filmov;

…“

9. Článok 5 tejto smernice, nazvaný „Výnimky a obmedzenia“, v odseku 2 stanovuje:

„Členské štáty môžu zabezpečiť výnimky alebo obmedzenia práva rozmnožovania ustanoveného v článku 2 v nasledujúcich prípadoch:

…

c) vo vzťahu k osobitným prípadom rozmnožovania uskutočneným verejne prístupnými knižnicami, vzdelávacími inštitúciami alebo múzeami alebo archívmi, ktoré sa neuskutočnia pre priamy alebo nepriamy ekonomický alebo komerčný prospech;

…“

10. Článok 10 smernice 2001/29, nazvaný „Časová pôsobnosť“, stanovuje:

„1. Ustanovenia tejto smernice platia vo vzťahu ku všetkým dielam a iným predmetom ochrany, o ktorých sa zmieňuje táto smernica a ktoré budú 22. decembra 2002 chránené právnymi predpismi členských štátov v oblasti autorského práva a s ním súvisiacich práv, alebo ktoré spĺňajú kritériá na ochranu podľa ustanovení tejto smernice alebo podľa ustanovení uvedených v článku 1 ods. 2.

2. Táto smernica platí bez toho, aby boli dotknuté akékoľvek uzavreté akty a práva nadobudnuté do 22. decembra 2002.“

B. Francúzske právo

11. Článok L. 212-3 prvý odsek code de la propriété intellectuelle (ďalej len „Zákonník duševného vlastníctva“) stanovuje:

„Písomnému súhlasu výkonného umelca podlieha záznam výkonu, jeho rozmnožovanie a verejný prenos, ako aj akékoľvek samostatné použitie zvuku a obrazu výkonu, ak bol zaznamenaný ako zvuk aj obraz.“

12. Článok L. 212-4 Zákonníka duševného vlastníctva, stanovuje:

„Podpísanie dohody uzavretej medzi výkonným umelcom a výrobcom na výrobu audiovizuálneho diela predstavuje súhlas na vyhotovenie záznamu výkonu výkonného umelca, jeho rozmnožovanie a verejný prenos.

Táto zmluva stanovuje osobitnú odmenu za každý spôsob využívania diela.“

13. Článok 49 loi n° 86-1067 du 30 septembre 1986 relative à la liberté de communication (zákon č. 86-1067 z 30. septembra 1986 o slobode komunikácie) (v znení článku 44 zákona č. 2006-961 z 1. augusta 2006) (ďalej len „zákon o slobode komunikácie“) stanovuje:

„[INA], verejnoprávna inštitúcia priemyselnej a obchodnej povahy, je poverený uchovávať a zvyšovať hodnotu národného audiovizuálneho dedičstva.

…

II. [INA] využíva úryvky z audiovizuálnych archívov národných programových spoločností za podmienok stanovených v špecifikáciách. Z tohto dôvodu disponuje právami na využívanie týchto diel po uplynutí lehoty jedného roka od ich prvého vysielania.

[INA] zostáva vlastníkom nosičov a technického materiálu, ako aj nositeľom práv na využívanie audiovizuálnych archívov národných programových spoločností… ktoré boli na neho prevedené pred uverejnením zákona č. 2000-719 z 1. augusta 2000…

[INA] vykonáva práva na využívanie uvedené v tomto odseku v súlade s osobnostnými a majetkovými právami nositeľov autorských práv alebo s nimi súvisiacich práv a ich právnych nástupcov. Odchylne od článkov L. 212-3 a L. 212-4 Zákonníka duševného vlastníctva sú podmienky využívania umeleckých výkonov z archívov uvedených v tomto článku a odmeny vyplývajúce z tohto využívania, upravené dohodami uzavretými medzi [INA] a samotnými výkonnými umelcami, resp. zastupujúcimi organizáciami výkonných umelcov. Tieto dohody musia predovšetkým spresniť sadzobník odmien a podmienky vyplácania týchto odmien.

…“

III. Skutkové okolnosti prejednávanej veci

14. INA je štátny orgán obchodnej povahy zriadený zákonom v roku 1974. Je poverený uchovávať a zvyšovať hodnotu národného audiovizuálneho dedičstva. Vedie audiovizuálne archívy „národných programových spoločností“ (celoštátne rozhlasové a televízne kanály) a napomáha ich využívaniu.

15. Ako už bolo spomenuté, PG a GF sú dvaja synovia a právni nástupcovia ZV, svetoznámeho jazzového bubeníka. Vytýkajú INA, že na svojej webovej stránke bez ich súhlasu uviedol na trh 26 videozáznamov a zvukový záznam, ktoré zachytávajú výkony ich zosnulého otca. Podali žalobu v zmysle článku L. 212-3 Zákonníka duševného vlastníctva, na základe ktorého sa vyžaduje písomný súhlas výkonného umelca na vyhotovenie záznamu jeho výkonu, jeho rozmnožovanie a verejný prenos.

16. INA v odpovedi uvádza, že článok 49 ods. II zákona o slobode komunikácie mu umožňuje využívať archívy, za čo výkonným umelcom vypláca paušálnu odmenu určenú podľa kolektívnych dohôd uzavretých s ich zastupujúcimi združeniami. PG a GF naopak okrem iného tvrdia, že tieto zákonné ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od ochrany výkonných umelcov, sú v rozpore s ustanoveniami smernice 2001/29.

17. Rozsudkom z 24. januára 2013 Tribunal de grande instance de Paris (Súd prvého stupňa Paríž, Francúzsko) nariadil INA zaplatiť PG a GF sumu 15 000 eur ako náhradu škody spôsobenej neoprávneným využívaním príslušných záznamov. Rozsudkom z 11. júna 2014 Cour d’appel de Paris (Odvolací súd Paríž, Francúzsko) v podstate potvrdil rozsudok vydaný v prvostupňovom konaní.

18. Tieto dva súdy sa domnievali, že uplatnenie článku 49 ods. II zákona o slobode komunikácie podlieha predchádzajúcemu súhlasu výkonného umelca, zatiaľ čo dôkaz o takomto súhlase INA neposkytol.

19. Cour de Cassation (Kasačný súd) však rozsudkom zo 14. októbra 2015 zrušil rozsudok odvolacieho súdu. Rozhodol, že odvolací súd sa dopustil nesprávneho posúdenia, keď rozhodol, že uplatnenie režimu výnimky bolo podmienené dôkazom, že výkonný umelec udelil súhlas na prvé využitie svojho výkonu, a tým doplnil zákon o podmienku, ktorú tento zákon neobsahoval. Na základe tohto rozsudku Cour d’appel de Versailles (Odvolací súd Versailles, Francúzsko) na žiadosť INA zamietol žaloby na náhradu škody, ktoré boli proti nemu podané.

20. Po preskúmaní odvolania, ktoré podali právni nástupcovia proti uvedenému rozsudku, Cour de Cassation (Kasačný súd) mal pochybnosti o zlučiteľnosti francúzskej právnej úpravy s právom Únie a výkladom jednotlivých ustanovení smernice 2001/29.

21. Podľa Cour de Cassation (Kasačný súd) osobitný režim INA nespadá do žiadnej z výnimiek a obmedzení práv uvedených v článkoch 2 a 3 smernice 2001/29, ktoré sú stanovené v článku 5 tejto smernice. Cour de Cassation (Kasačný súd) sa taktiež domnieva, že riešenie prijaté Súdnym dvorom v rozsudku Soulier a Doke [3] nie je uplatniteľné v prejednávanej veci. Posledný uvedený prípad sa týkal rozmnožovania tzv. „obchodne nedostupných" kníh. Hoci je pravda, že právna úprava týkajúca sa tzv. „obchodne nedostupných" kníh v rozsudku Soulier a Doke sa odchýlila od ochrany zaručenej autorom v smernici 2001/29, cieľom systému zavedeného v prospech INA vo všeobecnom záujme je zosúladiť práva výkonných umelcov s právami výrobcov na rovnakú úroveň v rámci systému tejto smernice.

IV. Návrh na začatie prejudiciálneho konania a konanie pred Súdnym dvorom

22. Za týchto okolností Cour de cassation (Kasačný súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Majú sa článok 2 písm. b), článok 3 ods. 2 písm. a) a článok 5 smernice… 2001/29… vykladať v tom zmysle, že nebránia tomu, aby vnútroštátna právna úprava, akou je právna úprava vyplývajúca z článku 49 ods. II [zákona o slobode komunikácie], v znení článku 44 zákona č. 2006-961 z 1. augusta 2006, zaviedla v prospech [INA], ktorý disponuje právami na využívanie audiovizuálnych archívov národných programových spoločností, režim výnimky, ktorý stanovuje, že podmienky využívania umeleckých výkonov a odmeny vyplývajúce z tohto využívania sú upravené dohodami uzavretými medzi týmto inštitútom a samotnými výkonnými umelcami, resp. zastupujúcimi organizáciami výkonných umelcov, pričom tieto dohody musia predovšetkým vymedziť sadzobník odmien a podmienky vyplácania týchto odmien?"

23. Písomné pripomienky predložili Spedidam, INA, francúzska vláda a Európska komisia. Navyše svoje ústne prednesy predniesli na pojednávaní 21. marca 2019.

V. Analýza

A. Úvodná poznámka o časovej pôsobnosti smernice 2001/29

24. V úvode je potrebné pripomenúť, že článok 10 ods. 1 smernice 2001/29 stanovuje, že ustanovenia tejto smernice platia vo vzťahu ku všetkým dielam a iným predmetom ochrany, o ktorých sa zmieňuje táto smernica a ktoré budú od 22. decembra 2002 chránené právnymi predpismi členských štátov v oblasti autorského práva a s ním súvisiacich práv.

25. V prejednávanej veci je nepochybné, že posledná sporná udalosť bola zistená 15. decembra 2009 a týka sa výkonov, ktoré už boli chránené podľa vnútroštátneho práva z 22. decembra 2002. Za týchto okolností je smernica 2001/29 uplatniteľná na tieto akty [4] bez toho, aby boli dotknuté akékoľvek uzavreté akty a práva nadobudnuté do 22. decembra 2002, ako je uvedené v článku 10 ods. 2 smernice 2001/29.

B. Úloha a fungovanie INA

26. Ako som už uviedol, INA je zodpovedný za ochranu, zachovanie a podporu vysielania francúzskych verejnoprávnych televíznych a rozhlasových staníc od roku 1949. Tým plní dôležitú funkciu verejného záujmu, najmä chrániť a rozširovať francúzske audiovizuálne dedičstvo.

3 Rozsudok zo 16. novembra 2016 (C-301/15, EU:C:2016:878).

4 Pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Szpunar vo veci Pelham a Haas (C-476/17, EU:C:2018:1002, body 21 až 24).

27. V tejto súvislosti INA podľa článku 49 zákona o slobode komunikácie disponuje právami na využívanie výpisov z audiovizuálnych archívov národných programových spoločností. Uplatňuje tieto práva s náležitým ohľadom na osobné a majetkové práva nositeľov autorských práv alebo súvisiacich práv a ich právnych nástupcov.

28. INA však nemohol v minulosti využívať niektoré svoje archívy, pretože záznamy o výrobe dotknutých programov často neobsahovali pracovné zmluvy, ktoré boli uzavreté s dotknutými výkonnými umelcami. V mnohých prípadoch akýkoľvek súhlas na prenos vysielania, ktorý mohol byť poskytnutý, bol buď stratený, alebo ho nebolo možné ľahko nájsť, alebo bol jednoducho inak nedostupný. V týchto prípadoch musel INA získať písomný súhlas výkonných umelcov alebo ich právnych nástupcov, ktorých identifikácia a vyhľadávanie sa často ukázali ako zložité, ak nie nemožné.

29. Vnútroštátny súd zdôrazňuje, že s cieľom, aby mohol INA plniť svoju službu vo verejnom záujme, bol článok 49 ods. II zákona o slobode komunikácie 1. augusta 2006 zmenený a doplnený tak, aby využívanie diel výkonných umelcov z archívov podliehalo dohodám uzavretým medzi INA a výkonnými umelcami alebo zastupujúcimi organizáciami výkonných umelcov.

C. Platnosť mechanizmu, akým je mechanizmus zavedený v prospech INA, vzhľadom na smernicu 2001/29

1. O uplatniteľnosti článku 2 písm. b), článku 3 ods. 2 písm. a) a článku 5 smernice 2001/29

30. Je nesporné, že konanie vytýkané INA v prejednávanej veci predstavujú akty rozmnožovania a verejného prenosu v zmysle článku 2 písm. b) a článku 3 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 podľa poradia, v rozsahu, v akom sprístupnil na svojej internetovej stránke videozáznamy a zvukový záznam výkonov dotknutého výkonného umelca. Ako už Súdny dvor rozhodol, „sprístupnenie predmetu ochrany verejnosti na webovej stránke bez súhlasu nositeľov práv porušuje autorské právo a s ním súvisiace práva“ chránené smernicou 2001/29.[5]

31. Ako uvádza aj vnútroštátny súd, článok 49 ods. II zákona o slobode komunikácie nespadá do žiadnej z výnimiek a obmedzení, ktoré sú členské štáty oprávnené stanoviť podľa článku 5 smernice 2001/29.[6] S tým súhlasili všetci účastníci konania, ktorí predložili písomné pripomienky.

2. O výklade článku 2 písm. b) a článku 3 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29

32. Článok 2 písm. b) a článok 3 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 stanovujú, že členské štáty ustanovia výkonným umelcom výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať priame alebo nepriame rozmnožovanie záznamov ich výkonov akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou a výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať akýkoľvek verejný prenos ich diel.

33. V rozsudku Soulier a Doke Súdny dvor rozhodol, že podobnú ochranu poskytovanú autorom na rozmnožovanie a verejný prenos ich diel je potrebné chápať v tom zmysle, že „sa neobmedzuje len na priznanie práv zaručených článkom 2 písm. a) a článkom 3 ods. 1 smernice 2001/29, ale zahŕňa aj výkon uvedených práv“[7]. Súdny dvor dodal, že „práva zaručené autorom v článku 2 písm. a) a článku 3 ods. 1 smernice 2001/29 majú preventívnu povahu, čo znamená, že každé rozmnoženie

5 Rozsudok z 27. marca 2014, UPC Telekabel Wien (C-314/12, EU:C:2014:192, bod 25).

6 Chcem pripomenúť, že odôvodnenie 32 smernice 2001/29 uvádza, že tento zoznam výnimiek a obmedzení práva rozmnožovania a práva verejného prenosu je kompletný. Exemplifikatívny charakter tohto ustanovenia potvrdil Súdny dvor (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. novembra 2016, Soulier a Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, bod 26, a zo 7. augusta 2018, Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, bod 16).

7 Rozsudok zo 16. novembra 2016, Soulier a Doke (C-301/15, EU:C:2016:878, bod 31).

alebo verejný prenos diela treťou osobou si vyžaduje predchádzajúci súhlas jeho autora“ [8]. Súdny dvor však rozhodol, na rozdiel od výkladu, ktorý uviedol generálny advokát, [9] že „článok 2 písm. a) a článok 3 ods. 1 smernice 2001/29 však nespresňujú, akým spôsobom má byť predchádzajúci autorský súhlas prejavený, takže tieto ustanovenia nemožno vykladať v tom zmysle, že daný súhlas musí byť nevyhnutne vyjadrený explicitne. Naopak sa treba domnievať, že tieto ustanovenia takisto umožňujú, aby bol uvedený súhlas vyjadrený implicitne“ [10], za predpokladu dodržania prísnych podmienok. Podľa Súdneho dvora mala totiž vnútroštátna právna úprava poskytnúť mechanizmus zabezpečujúci efektívne a individualizované informovanie výkonných umelcov a požívanie a výkon práv rozmnožovania a verejného prenosu, ktoré sú priznané výkonným umelcom, nemôžu podliehať žiadnej formalite. [11]

34. Je zrejmé, že tento výklad článku 2 písm. a) a článku 3 ods. 1 smernice 2001/29 by sa mal uplatniť prinajmenšom analogicky na článok 2 písm. b) a článok 3 ods. 2 písm. a) predmetnej smernice na výkonných umelcov.

35. Po prvé práva chránené týmito jednotlivými ustanoveniami sú formulované identicky a bezpodmienečne. Po druhé rovnako ako výklad článku 2 písm. a) a článku 3 ods. 1 smernice 2001/29 je podporený článkom 5 ods. 2 Bernského dohovoru o ochrane literárnych a umeleckých diel [12] – v zmysle ktorého požívanie a výkon práv na rozmnožovanie a sprístupňovanie verejnosti sa nepodrobuje žiadnej formalite – rovnaký výklad článku 2 písm. b) a článku 3 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 je podporený článkom 20 Zmluvy WIPO o umeleckých výkonoch a zvukových záznamoch (ďalej len „WPPT“), prijatej v Ženeve 20. decembra 1996, ktorý obsahuje podobný zákaz. [13] Po tretie neexistuje žiadna hierarchia medzi právami autora a právami výkonného umelca. [14]

36. Súčasne s týmto výkladom článkov 2 a 3 smernice 2001/29 je potrebné uviesť, že Súdny dvor v rozsudku Luksan tiež rozhodol, že „právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že členským štátom ponecháva možnosť stanoviť domnienku prevodu práv na použitie filmového diela, o aké ide vo veci samej (právo na rozmnožovanie, právo na satelitné vysielanie *a akékoľvek iné práva na verejné rozširovanie formou sprístupňovania*), na výrobcu filmového diela, pokiaľ táto domnienka nemá nevyvrátiteľný charakter, ktorý vylučuje možnosť hlavného režiséra dohodnúť sa inak“ [15]. V tejto súvislosti je tiež dôležité zdôrazniť, ako to urobil Súdny dvor v rozsudku Soulier a Doke, že „podmienky, za ktorých možno pripustiť implicitný súhlas, musia byť presne definované, aby samotná zásada predchádzajúceho súhlasu autora nebola zbavená účinku“ [16].

37. Ak je odpoveď v rozsudku Luksan obmedzená na výrobcu filmového diela, je to len z dôvodu konkrétnych skutočností tohto prípadu. Okrem toho, hoci je pravda, že Súdny dvor založil svoje odôvodnenie v tomto rozsudku najmä na článku 3 ods. 4 a 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/115/ES z 12. decembra 2006 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva, ktorý ustanovil predpoklad prevodu

8 Rozsudok zo 16. novembra 2016, Soulier a Doke (C-301/15, EU:C:2016:878, bod 33).

9 Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wathelet vo veci Soulier a Doke (C-301/15, EU:C:2016:536, body 38 a 39).

10 Rozsudok zo 16. novembra 2016, Soulier a Doke (C-301/15, EU:C:2016:878, bod 35).

11 Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. novembra 2016, Soulier a Doke (C-301/15, EU:C:2016:878, body 43 a 50).

12 Parížsky akt z 24. júla 1971 v znení neskorších zmien z 28. septembra 1979 („Bernský dohovor“).

13 WPPT bola schválená v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady 2000/278/ES zo 16. marca 2000 (Ú. v. ES L 89, 2000, s. 6; Mim. vyd. 11/033, s. 217). Podľa článku 20 WPPT „využívanie ani vykonávanie práv poskytovaných podľa tejto zmluvy nepodlieha žiadnej formalite“. Je zbytočné pripomínať, že „je nesporné, že tak, ako to vyplýva z odôvodnenia č. 15 smernice 2001/29, jedným z jej cieľov je vykonať na úrovni [Únie] záväzky, ktoré Únii vyplývajú z... WPPT. Za týchto okolností sa pojmy nachádzajúce sa v tejto smernici majú, pokiaľ je to možné, vykladať vo svetle [tejto zmluvy]“ (rozsudok z 15. marca 2012, SCF Consorzio Fonografici, C-135/10, EU:C:2012:140, bod 52). Podobné ustanovenie (článok 17) sa nachádza v Pekinskej zmluve o audiovizuálnych umeleckých výkonoch, ktorú prijala Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO) v Pekingu, 24. júna 2012. Táto zmluva bola podpísaná Európskou úniou, ale ešte nenadobudla platnosť.

14 S výnimkou morálnych práv. Pozri v tomto zmysle DE VISSCHER, F., MICHAUD, B.: *Précis du droit d'auteur et des droits voisins*. Bruxelles, Bruylant, 2000, č. 304.

15 Rozsudok z 9. februára 2012 (C-277/10, EU:C:2012:65, bod 87). Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

16 Rozsudok zo 16. novembra 2016 (C-301/15, EU:C:2016:878, bod 37).

práva na nájom na výrobcu filmu,[17], rozsah výkladu tejto zásady domnienky prevodu Súdnym dvorom je za určitých okolností širší. Musí byť taktiež spôsobilý uplatniť sa na práva zaručené smernicou 2001/29 bez ohľadu na typ dotknutého diela. Ako Súdny dvor v tomto prípade uviedol, investície potrebné na tvorbu produktov, akými sú filmy alebo multimediálne produkty, sú v oboch prípadoch značné.[18] Preto, ako Súdny dvor vo všeobecnosti konštatoval, „pri prijímaní smernice 2001/29 normotvorca Únie… nezamýšľal vylúčiť uplatnenie konceptu, akým je koncept domnienky prevodu práv na použitie diela, ktoré táto smernica upravuje“[19].

38. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy sa preto domnievam, že mechanizmus domnienky súhlasu sa musí dať uplatniť aj v súvislosti s právami na využitie audiovizuálneho diela, ako sú práva na rozmnožovanie, a akékoľvek iné práva na verejný prenos formou sprístupňovania, ako sú stanovené v smernici 2001/29.[20]

39. To platí najmä v súvislosti s (relatívne) starými audiovizuálnymi zábermi, ako je to v prejednávanej veci, kde by v tomto prípade mohlo byť ťažké identifikovať relevantný dokumentačný materiál (za predpokladu, že v prvom rade existoval), ktorý by poskytoval súhlas výkonného umelca s využívaním príslušného diela inou stranou. Je tiež dôležité, že rovnako ako v prípade Soulier a Doke, predmetná právna úprava sleduje cieľ, ktorý predstavuje formu domnelých licencií na autorské práva „v kultúrnom záujme spotrebiteľov a celej spoločnosti“[21].

40. Súdny dvor musí byť zároveň obozretný, aby zabezpečil, že táto právna domnienka nie je taká rozsiahla, aby skutočne narušila výlučnú povahu práva, ktoré prislúcha nositeľom práv.

41. Hoci pojem „domnienka“ opísaný v rozsudku Luksan sa v zásade môže uplatniť aj v prejednávanej veci, medzi týmito dvoma prípadmi existujú aj dôležité rozdiely. Dôležitou črtou vo veci Luksan je, že Súdny dvor rozhodol, že členské štáty môžu mať vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá stanovuje domnienku prevodu nájomného práva z filmového režiséra na výrobcu filmu, keďže to splnilo jeden z cieľov, na ktoré odkazuje odôvodnenie 5 smernice 2006/115, konkrétne „umožniť výrobcovi návratnosť investícií, ktoré použil na realizáciu filmového diela“[22].

42. Toto odôvodnenie sa v prejednávanej veci neuplatní, pretože medzi ZV a INA neexistoval žiadny predchádzajúci obchodný vzťah, nieto ešte že by INA ako tretia strana financovala nakrúcanie predmetných výkonov. Celý základ právnej domnienky v prejednávanej veci je teda jednoducho založený na koncepcii verejného záujmu, a síce, že je žiaduce, aby bolo možné využívať televízne dedičstvo aj za okolností, kedy by získanie skutočného súhlasu výkonných umelcov (alebo ich dedičov) mohlo byť inak príliš náročné alebo dokonca nemožné.

43. Akékoľvek právne predpisy týkajúce sa autorských práv tohto druhu, ktoré sú založené na zásade imputovaného alebo predpokladaného súhlasu, nesmú narušiť výlučné právo výkonného umelca okrem prípadov, ak je to nevyhnutné na dosiahnutie legislatívneho cieľa. Len za týchto okolností možno konštatovať, že vnútroštátna právna úprava by rešpektovala zásadu proporcionality, pokiaľ ide o ochranu práv duševného vlastníctva.[23]

17 Ú. v. EÚ L 376, 2006, s. 28.

18 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. februára 2012, Luksan (C-277/10, EU:C:2012:65, bod 83).

19 Rozsudok z 9. februára 2012, Luksan (C-277/10, EU:C:2012:65, bod 85).

20 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. februára 2012, Luksan (C-277/10, EU:C:2012:65, bod 86), v ktorom Súdny dvor rozhodol, že „ustanovenie týkajúce sa domnienky prevodu, ako bolo pôvodne stanovené v súvislosti s nájomným a výpožičným právom v článku 2 ods. 5 a 6 smernice 92/100, ktoré bolo neskôr v podstate prebraté do článku 3 ods. 4 a 5 smernice 2006/115, sa musí dať uplatniť aj v súvislosti s právami na použitie filmového diela, o aké ide vo veci samej (právo na satelitné vysielanie, právo na rozmnožovanie a akékoľvek iné práva na verejné rozširovanie formou sprístupňovania)“.

21 Rozsudok zo 16. novembra 2016 (C-301/15, EU:C:2016:878, bod 45).

22 Rozsudok z 9. februára 2012 (C-277/10, EU:C:2012:65, bod 79).

23 Pozri článok 17 a článok 52 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie.

44. V tejto súvislosti je však potrebné uviesť, že článok 49 zákona o slobode komunikácie zrejme upravuje a realizuje *prevod* práv výkonného umelca na základe implicitného súhlasu v prospech INA. Domnievam sa, že z už uvedených dôvodov by to za daných okolností znamenalo neprimeraný zásah do výlučnej povahy práv výkonného umelca. Myslím si, že z odôvodnenia Súdneho dvora v rozsudku Soulier a Doke prinajmenšom implicitne vyplýva,[24] že prevod tohto druhu musí pôsobiť primeraným spôsobom a nemôže zasiahnuť do výlučnosti tohto práva, pokiaľ to nie je v rozsahu, ktorý je na tento účel zjavne nevyhnutný.

45. To je podľa môjho názoru základom problému vnútroštátnej právnej úpravy v prejednávanej veci, pretože ak by jednoducho vytvorila formu implicitnej licenčnej dohody na autorské práva v prospech INA, tak by to bolo v súlade s požiadavkami smernice 2001/29. Súčasná právna úprava však zachádza oveľa ďalej a to tým, že neposkytuje implicitnú licenciu v prospech INA, ale skôr implicitný súhlas s prevodom práv týchto výkonných umelcov. Ide teda o neprimeraný spôsob pôsobenia vnútroštátneho práva, čím sa dostáva do rozporu s požiadavkami práva Únie.

VI. Návrh

46. Preto navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na otázku, ktorú položil Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko), takto:

Článok 2 písm. b), článok 3 ods. 2 písm. a) a článok 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia takej vnútroštátnej právnej úprave, akou je právna úprava vyplývajúca z článku 49 ods. II loi nº 86-1067 du 30 septembre 1986 relative à la liberté de communication (zákon č. 86-1067 z 30. septembra 1986 o slobode komunikácie), v znení článku 44 zákona č. 2006-961 z 1. augusta 2006 v rozsahu, v akom stanovuje prevod práv výkonných umelcov na Institut national de l'audiovisuel (Francúzsky národný audiovizuálny inštitút).

24 Rozsudok zo 16. novembra 2016 (C-301/15, EU:C:2016:878).